

Kalajoki 2025 – puhe Kalajoki 500 -juhlaseminaarissa 14.3.2025
kaupunginjohtaja Jukka Puoskari

Hyvä juhlaväki,

500 vuotta on pitkä aika paikallishallintoa ja Raili Myllylä tuossa hyvin avasikin makupaloja historiasta.

Valitettavasti tämän seminaarin aikarajat puheille ovat sen verran tiukat, että paljon mielenkiintoista jäi kuulematta. Mutta ei huolta kuten Anu-Maija tuossa aiemmin totesi, Raili on lupautunut erikseen Virta-salissa järjestettävässä tilaisuudessa avaamaan historiasta esiin nousseita tapahtumia ja asioita laajemmin. Kiitos Railille, että olet niin perusteellisesti perehtynyt aiheeseen. Sinulla, jos kenellä on siitä hyvä näkemys.

Pitkä historia, paljon on tapahtunut, paljon on muuttunut mutta on myös asioita, jotka ovat pysyneet ennallaan. Osui tuossa silmiin noin 40 vuotta sitten tehty kuntavideokin ja yllätysyllätys aikalailta samojen teemojen ympärillä silloinkin oltiin...

Historiaan perehtyminen auttaa meitä kalajokisia ja kumppaneitamme ymmärtämään myös paremmin nykytilaa.

Johtuneeko tästä emäseurakunta-asemasta, mutta kalajokiset ovat aina toimineet varsin itsellisesti eivätkä ole olleet vailla valtiolta tai muilta viranomaisilta mitään erityisehtoja tai ylimääräistä normitusta. Yhdenvertaiset toimintaedellytykset riittävät, ja jos ei sitten pärjätä, on peiliin katsomisen paikka. Kalajoella ei kapinakaan ole aikanaan syntynyt siitä, että valtio ei ole tullut tarpeeksi apuun vaan siitä, että viranomaisten on koettu toimineen ylimielisesti ja epäoikeudenmukaisesti, eivätkä tehdyt toimenpiteet ole olleet oikeassa suhteessa rikkeisiin.

Kun tähän vahvaan yrittäjämäiseen otteeseen yhdistyy vahva yhteisöllisyys ja sivistynyt halu auttaa niitä, jotka syystä tai toisesta ovat avun tarpeessa, voimme olla tästä perimästä varsin iloisia ja ylpeitäkin.

Kalajoki on menestynyt useissa ulkopuolisissa arvioinneissa hyvin kokoluokkansa kuntiin verrattaessa, on sitten kyse elinvoimasta, työllisyydestä, vetovoimasta, taloudesta, yritysmyönteisyydestä eikä tulokset yhdistelmämittareillakaan arvioituna ole hassummat.

Mihin tämä menestys sitten perustuu?

Rajallisten resurssien viisas kohdentaminen – ei yli varojen eläminen

Kalajoen talous on vakaalla pohjalla. Kalajoen päätöksentekijät ovat olleet oikealla tavalla rohkeita ja päättäväisiä. Kalajoella on vuosikymmeniä haluttu pitää veronmaksajien rasite kohtuullisena, eikä tasapainossa oleva taloutemme perustu niinkään korkealle tulopohjalle.

Laatu ja tehokkuus

Hyvälle palvelutuotannolle on asetettu laadullisten tavoitteiden lisäksi myös tehokkuusvaatimuksia ja mikä poikkeuksellista silloin kun laadukkaiden palvelujen tehokas järjestämien on edellyttänyt rakenteellisia ratkaisuja, niitäkin on uskallettu tehdä. Ei ole tavoiteltu niinkään lyhyen aikajänteen populistisia pikavoittoja vaan ymmärretty ratkaisujen merkitys ja kestävä pohja pitkällä aikajänteellä. Ajoissa tehdyt ratkaisut ovat auttaneet hyvän palvelutuotannon ylläpitämisessä ja kehittämisessä.

Edullinen sijainti, vahva ja monipuolinen yrittäjäyys

Me Kalajoella olemme onnekkaita, kun paikkakunnan sijainti on edullinen hyvässä naapurustossa länsirannikon kasvuvyöhykkeellä ja paikkakunnan yrittäjäyys on tuplasti niin vahvaa kuin Suomessa keskimäärin.

Kalajoen yritystoiminta on aidosti monipuolista. Metallia, puu, infra-ala, maatalous, logistiikka, matkailu- ja palveluala esimerkkeinä suurimmista toimialoista. Pelkästään maatalous käy hyvänä esimerkkinä monipuolisuudesta ja elinvoimasta: Kalajoki on Pohjois-Suomen vahvin ja monipuolisin maatalouspaikkakunta, neljä vahvaa tuotantoalaa maito, peruna, naudanliha ja sianliha ovat kaikki viidentoista kärkijoukossa koko valtakunnassa ja myyntitulojen osuus tulovirroista on poikkeuksellisen korkea. Tiesittekö, että esimerkiksi Kalajoella tuotetulla ruokaperunalla pystytään ruokkimaan vajaa viidennes Suomen asukkaista?

Esimerkkinä vahva alkutuotanto näkyy paikkakunnalla myös muutoin. Eri tuotantoalat ovat yhdistäneet matkailukeskuksen vetovoiman ja alkutuotannon osaamisen järjestämällä vuosittain valtakunnalliset seminaarit toimialan ajankohtaisista asioista. Tämän lisäksi meillä on ilo järjestää ensi vuonna myös Farmari-messut yhteistyössä Pro Agrarian kanssa. Toivottavasti tästäkin tulee säännöllisin väliajoin toistuva tapahtuma ja yhteistyökuvio.

Näkemykset, ymmärrys ja rohkeus elinkeinopoliittisissa panostuksissa

Yksi merkittävä asia elinvoiman kehittämisessä ja kaupungin vakaassa taloudessa on se, että päätöksentekijöillä on ollut näkemystä ja rohkeutta tehdä elinkeinopoliittisia ratkaisuja, joilla on edistetty työpaikkojen syntymistä paikkakunnalle. Ehkä selkeimmin kaupungin toiminta on näkynyt maankäytössä, teollisissa investoinneissa sekä matkailun ja sataman kehityksessä.

Riskit hankkeissa on ymmärretty ja ne on mitoitettu kaupungin kantokyvyn mukaiseksi. Kalajoen kaupunki on lähtenyt aina siitä, että aktiiviseen elinkeinopoliittiseen ei kuulu subventio. Yritysten ja muiden yhteistyökumppaneiden täytyy toimia niin terveellä pohjalla, että pystyvät esimerkiksi maksamaan oikeaa vuokraa toimitiloista. Piilosubventio johtaa valitettavasti usein nopeastikin kunnan velkaantumiseen ja näistä ylivelkaantumistilanteista on kuntasektorilla kylliksi surullisia esimerkkejä. Meillä yritykset ja muut hyvät yhteistyökumppanimme ovat arvostaneet sitä, että hankkeet etenevät ripeästi ja johdonmukaisesti. Samalla on pidetty kunnia-asiana sitä, ettei ole toimittu lain rajamailla tai harmaalla alueella subventioasioissa – osa vastuullista toimintatapaa tämäkin.

Matkailu ja Kalajoki-lifestyle

Ulospäin näkyvin menestystarina on matkailuelinkeinon kehittyminen vapaa-ajanvietosta ja harrastusluonteisesta toiminnasta yhdeksi valtakunnan vahvimmin kehittyvistä matkailukeskuksista. On saavutettu kehityksen aste, jossa valtakunnan muiden johtavien matkailupaikkakuntien kanssa matkailuelinkeinon positiivinen vaikutus koko alueen elinvoimaan näkyy selkeästi toimialoista riippumatta.

Kalajoki-lifestyle tarkoittaa sitä, että meillä voi menestyä ja nauttia elämästä matkailu ja luontoympäristössä palveluineen, vaikka ei toimisikaan matkailutoimialalla.

Hyvät ystävät, matkailussakin perusta on luotu varhain 1900-luvun rohkeilla ratkaisulla, joiden pohjalta seuraavat kehitysaskleet on ollut helpompi ottaa. Nyt on lähinnä enää kyse siitä, uskallammeko jatkossakin hyödyntää näitä mahdollisuuksia, ja samalla, olemmeko koko alueella riittävän viisaita, että emme heikennä voimakkaasti kasvavan toimialan kehitysedellytyksiä.

Satama rajanylityspaikkana ja logistisena solmukohtana

Rannikon mahdollisuuksien hyödyntämisessä on aikanaan myös syväsataman toiminnan käynnistäminen ollut rohkea ja oikea toimenpide. Satamat kilpailevat keskenään, mikä on kuljetuksia tarvitsevalle teollisuudelle erinomainen asia. Kilpailu kirittää palvelun laadun kehittämisessä. Harva satamaverkko, joka olisi monopolitoimintaan verrattavaa, nostaisi hintoja eikä kilpailun rajoittamisesta yleensä ole muutoinkaan hyvää seurannut. Nykyisin ei voi myöskään liikaa korostaa kattavan satamaverkon merkitystä huoltovarmuudelle.

Kalajoen satama on kohtuullisen kokoisena joustavana toimijana pärjännyt markkinoilla hyvin -meillä pienempikin asiakas saa ykkösluokan palvelua. Kalajoella satamasta ja sataman yrityspuistosta, nyt kun olemme saaneet laajentumisalueita hankittua, näyttäisi olevan muodostumassa seuraava Kalajoen menestystarina. Eipä juuri edullisempaa paikkaa ole tarjolla kansainvälisillä markkinoilla toimivalle teolliselle yritykselle, joka haluaa yhdistää edulliset logistiikkakustannukset ja muutoinkin vetovoimaisen toimintaympäristön. Meillä on sataman yrityspuistosta suora yhteys satamalaiturille ja lisäksi tarjolla paljon kiitosta saaneet yritysten sijoittumispalvelut sekä vahva tahtotila jokaisesta viranomaisesta, virkamiehestä ja työntekijästä päätöksentekijään auttaa yrityksiä menestymään.

Uusiutuva energia: hypetystä, realismia ja konkretiaa

Seuraava vahva kasvun paikka ja mahdollisuuksien hyödyntämismahdollisuus meillä rannikon alueella on selkeästi uusiutuvaan energiaan ja vastuullisesti tuotetun energian hyödyntämiseen liittyvät hankkeet. On ollut hienoa huomata, että tässä rannikolla on osattu hyödyntää mahdollisuudet ja meillä on jo rakentunut Suomen vahvin tuulivoima-alue samaan aikaan kun monella muulla alueella vasta harkitaan, kaavoitetaanko tuulivoima-alueita vai ei.

Paljon mielenkiintoisia mahdollisuuksia on vielä hyödyntämättä ja juuri sen vuoksi juhlaseminaarin iltapäivän teemaksikin vahvistui uusiutuva energia.

Energia-ala on voimakkaasti kehittyvä ja lukuisia mahdollisuuksia tarjoava toimiala. Haluamme jatkaa edelläkävijöinä ja tunnistaa mahdollisuudet sekä viestiä alueemme mahdollisuuksista. Datakeskusten mahdollistamisen lisäksi esimerkiksi vetyputkelle on luontevin linjaus rannikon teollisuusvyöhykkeellä syväsatamien kautta -taitaa olla niin, että jokaisessa syväsatamassa on vetyhankkeita vireillä, vaikka näiden investointien aloitus onkin vielä monen vaiheen takana. Parasta mitä julkinen sektori voi tarjota on johdonmukainen, ennustettava ja vakaa toimintaympäristö, jossa investorit ja muut toimijat uskaltavat luottaa jatkuvuuteen.

Uusiutuva energia tarjoaa massiiviset mahdollisuudet investoinneille, teollisen mittakaavan toiminnalle ja uusien työpaikkojen syntymiselle. Samalla uusi ala haastaa meitä monella tapaa. Osaajien saamiseksi meidän täytyy toimia luovasti ja hyödyntää vahvuksiamme. Koulutusorganisaatioiltamme edellytetään ketteryyttä. Ehkä suurin kysymys on kuitenkin se, että näinkin uudessa asiassa osaamme ennakkoluulottomasti mahdollistaa uutta, mutta kuitenkin samalla huolehtia, että toimimme vastuullisesti niin että hankkeiden vaikutukset osataan arvioida ja että niillä on muun ohessa sosiaalinen hyväksyttävyyys. Ilman sosiaalista hyväksyttävyyttä monet hankkeet ympäri Suomen ovat jääneet vuosiksi jumiin.

Kunnat ovat paikallisen palvelutuotannon ja demokratian parhaita käyttöliittymiä. Sosiaalisessa hyväksyttävyydessä on syytä hyvinkin herkällä korvalla ottaa huomioon kuntien näkemys hankkeiden vaikutusalueilla. Yli-innokkaalla toiminnalla ei saa heikentää alueemme elinvoiman kannalta muiden tärkeiden elinkeinojen kehittymistä vaan mieluummin suunnitella hankkeet maankäytöllisesti ja muutoin siten, että eri toimialojen kehitys vahvistaa toisiaan.

Hyvä juhlaväki. Kalajoella ja alueellamme on aktiivisesta kehittämisotteesta huolimatta vielä runsaasti hyödyntämättömiä mahdollisuuksia. Kiitos että olette saapuneet juhlistamaan Kalajoen 500-vuotista taivalta. Me Kalajoen organisaatiossa työskentelevät olemme kuntalaisten ja yritystemme palveluksessa, ja yhteistyössä on tapahtunut paljon hyviä asioita. On hyvä kuitenkin huomata, että Kalajoen menestystarina ei olisi pelkästään omin voimin tällaista. Tarvitsemme hyviä kumppaneita ja toimiva kumppanuusverkosto on olennainen osa Kalajoen menestystarinaa. Yksi keskeinen ja mieluisa kumppani meillä on koko 500-vuotisen historian ajan ollut seurakunta. eipä tuo yhteistyö juuri mutkattomampaa ja toimivampaa voisi olla kuin se nyt on. Lämmin erityiskiitos seurakunnalle.

Lämmin kiitos myös teille kaikille muille, jotka olette omalla panoksellanne olleet rakentamassa Kalajoen menestystarina – tarinaa, joka pohjautuu todellisuuteen ja jonka pohjalta myös tulevaisuus näyttää valoisalta.